

Giriş

Bilgi tarihine; insanın, onun düşüncesinin ve yarattığı uygarlığın tarihi diyebiliriz. İnsanın düşüncesinin özü bilgidir. Yazının bulunmasıyla biriken bilgi; kil tablet, papirüs, parşömeden başlayarak bunların korunduğu arşivler haline gelmiştir. Matbaanın bulunmasıyla birlikte yazılı olan her nesnenin düzenlenmesi ve korunması, kütüphanelerin ortaya çıkışını gerektirmiştir. Basılı materyallerin artması ve ucuzlamasıyla genel eğitim de yaygınlaşmıştır. Sanayi devrimi, bilgi toplumu, teknolojik gelişmeler, elektronik ortamdaki bilgiye kadar artarak gelmiştir. Günümüzde bilgi, bilim ve teknoloji birbirine bağlı olarak iç içe gelişip büyümüştür, daha da büyümektedir.

Tüm bu süreçlerde; ‘bilgiye’ nasıl yaklaşır, ‘bilgiden’ ne anladığımız, onu nasıl kullanacağımız önemlidir. Bilgi sadece insanların zihninde yer alan, kitaplara yazılıp kütüphanelerin raflarında tozlanmaya terk ettiğimiz bir nesne midir yoksa sürekli okunup geliştirilen, bilgiye bilgi eklediğimiz, yaşamda karşılaştığımız sorunları çözen bir birikim midir? Bunu anlamak için daha önceki dönemlerde hemen yakınımızdaki kurumun kütüphanesine, bilgiyi sunan kütüphaneciye, okuyucuların kütüphaneyi kullanıp kullanmadığına bakarak bir fikir edinebiliriz oysa şimdi internet sayesinde her an her yerde bilgiye, bilgi kaynaklarına ulaşma imkanı vardır. Bu kadar yakın olan bilgi, bilgi kaynaklarının yaşadığımız sorunları çözebilecek niteliğe kavuşabilmesi, eğitim kurumlarıyla mümkün olabilir.

“Eğitim sistemimiz ‘okumasız okur yazarlar’ yetiştirmektedir. Okur yazar olmak demek ise; bireyin, kağıt üzerindeki bir takım imleri birbirine çatarak sesbirimler, sözcükler, sözcük dizileri, anlamlar çıkarabilme, kendi demek istediklerini de o imler aracılığıyla kağıt üstüne dökebilme becerisidir. Okullardaki öğrenimin, ‘geniş bilgiye’ açılmanın ilk basamağı olarak kazanılması gereken beceridir bu. Okuma yazma becerisini kazanan kişi için, bu temel beceriyi ancak sürekli işletildiği, geliştirildiği zaman bir değer taşır. Bu anlamda okuyan kimse, başkalarına bağımlı olmadan kendi okuma deneyimleriyle, kendisi için ‘bilgi’ edinmeye başlar, dünyaya, olaylara, insanlara bakışımı, içgörüsünü gitgide derinleştirir (Göktürk, 2000, 47).

“Uygar toplumlarda bilgi birikimi edinmiş kişi, basılı sözcüklerin taşıdığı bilgiyi hiçbir zaman olduğu gibi benimsemez. Okuduğuna kimi yönden katılır, kimi yönden katılmaz; kitaplarda, dergilerde, televizyonda karşılaştığı her yeni görüşle bir kez hesaplaşır, böylece kendi özgün, bağımsız düşüncesini oluşturur. Kulaktan dolma bilgiyle yetinmez. Diğer önemli bir nokta ise;

kişilere araştırmacı, bilgilendirici, düşüncüyü duyarlılığı geliştirici bir okuma alışkanlığı vermek olmalıdır.

Okumayan okuryazarın yaşamındaki tek ‘bilgi’ kaynağı ise sözlü aktarım ve ezberdir. Böylesi kulaktan dolma bilgilerle yetinir. Böyle olmayı bile bile, işine geldiği için seçer. Uzun boylu okumaya, kendi sınırlı bilgisini yeni açılardan irdelemeye sabrı yoktur. Daha kötüsü toplumdaki okumasız yazmasız, eğitimsiz, öğrenimsiz kitlenin aşırı derecede çoğalmasındır” (Göktürk, 2000,49).

Makalemizde, bilginin kil tablet formundan başlayarak günümüz dijital form ve sistemi içerisinde aldığı yer ve geçirdiği değişimlerin de değerlendirilmesi ile beraber bugün aktarıldığı eğitim sisteminde nasıl yer alması ve paylaşılması gerektiği tartışılmaktadır.

Çalışmada, kaynaklar doküman incelenmesinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Her kaynak okunup, incelenmiş, konuyla ilgili kısımlar değerlendirmeye alınmıştır.

Bilginin Tarihsel Süreci

Yazının bulunması ile olanaklı duruma gelen “bilginin kayıt altına alınması ve kullanılması” gerçeği ve gereği, arşiv/kütüphane kurumunun uygarlık sürecinin başlangıcından itibaren tarih sahnesinde yer almasını sağlayan temel neden olmuştur. Uygarlık olgusunun “süreç” niteliği, yani her yeni uygarlığın önceki birikime dayanması, o birikimden yararlanılması gereği, bu birikimin yazının bulunmasıyla birlikte kayıt altına alınması olanağını ve zorunluluğunu doğurmuştur. Sözü edilen zorunluluk ise arşiv/kütüphane kurumunu yaratmıştır (Yılmaz, 2007,s. 66).

Arşiv kurumu, ilkçağ kent devletinin genelde olağan yönetsel birimlerinden biri olma işlevine sahip iken (Cadoux, 2003, s.256. Akt: Yılmaz, 2007,s.67), kütüphane kurumu daha çok eğitim, bilim, sanat, edebiyat, kültür, din vb. gibi toplumsal yaşam alanlarının parçası olma özelliğini göstermektedir. Genelde kil tablet, papirüs ve parşömenin temel yazı materyali olduğu bu dönem arşivlerinde, saray ve tapınaklarda üretilen hükümdar kararnameleri, krallık buyrukları, uluslararası antlaşmalar, onur belgeleri, halk kararları, vatandaş listeleri, iç politika yönetmelikleri, dini belgeler gibi yönetsel belgelerle; toplumsal ve ekonomik yaşamı denetlemeye yarayan tapu, sözleşme, antlaşma vb. belgeler yer almaktaydı (Radt, 2002, s.166; Martino, 2006, s.23-24; Cadoux, 2003, s.256; Akt: Yılmaz, 2007, 67).

Dünya tarihinde ilk olarak iki uygarlık Babil ve Mısır, kütüphanelerin doğuşu için gerekli toplumsal koşullar içinde bulundular. Babil, Mezopotamya'nın kuzeyinde, Dicle ve Fırat'ın suladığı ovada idi. Bölgenin su yolları, doğal bir gezi ve haberleşme ortamı sağlıyordu. Politik yapı, en önemlilerinin, Erech, Ur, Larsa ve Nippur olarak belirlediği bir şehir devletleri ağı biçimindeydi. Bu yapının sürekliliğini sağlamak, ekonomik düzeni korumak, haberleşmeyi gerçekleştirebilmek için kütüphane ortaya çıkması beklenen bir kuruluştu (McGarry, 1975, s.119; Akt: Baysal, 1987, 3.) Bu gelişmeyi İ.Ö. 626 tarihinde kurulan Asur Bani Pal kütüphanesi izlemiştir. Asur Pani Bal Kütüphanesi eski Babil şiirlerini, Gılgamış Destanı'nı ve benzerlerini içine almaktaydı.

Yunan dünyası tapınaklara bitişik pek çok kütüphane kurdu. En önemlileri İskenderiye'de Musaion Anadolu'da Efes ve Bergama Kütüphaneleridir. Ortaçağdaki kitaplar genellikle manastırlarda ve piskoposluklarda toplanıyorlardı. Onüçüncü yüzyılda Roma papalık kütüphanesinde, kitaplar büyük salonlarda rahleler üzerine konuyor ve rahleye zincirlerle bağlanıyorlardı. Üniversitelerin kuruluşu, Hümanizma ve Rönesans hareketi kütüphanelere canlılık getirmiştir.

Başlangıçta İslam kütüphaneleri "Hafız-ı Kütüb" adı verilen ve aralarında çok değerli bilgilerin bulunduğu kütüphaneciler eliyle yönetilirdi. Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan sonra İslam kültür çevresi Kütüphaneleri "yeni bir hayata uyanmışlar" İstanbul'un fethi ile beraber önce medrese ve tekkelerde ve camilerde kitap dolapları sonra başlı başına kütüphaneler kurulmuştur. Topkapı Sarayı kütüphanesi günümüze kadar kalmıştır (Baysal, 1987, 9).

Cumhuriyetten sonra Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma İstanbul kütüphaneleri, üç büyük kütüphane çevresinde toplanmışlardır.: Süleymaniye Kütüphanesi, Millet Kütüphanesi, Bayazıt Devlet Kütüphanesi. Ayrıca Anadolu'nun hemen bütün büyük merkezlerinde illerde ve ilçelerde de imparatorluklardan kalma yazma eser kütüphaneleri bulunmaktadır.

Günümüzde Bilginin Durumu

Gelişen bilginin geldiği son aşamaları anlamak için aşağıdaki örnekleri incelemek yararlı olabilir.

Örnek 1: İnsanoğlunun ne kadar gelişirse gelişsin uzayın sonsuzluğunda bir nokta olduğu, örnek 2: Cern ve Tanrı parçacığı araştırmasında maddenin yapısını anlamak için teknolojinin geldiği noktayı, örnek :3 ise Nobel Ödüllü Türk Bilim İnsanı Aziz Sancar'ın gelişmiş teknolojiyi kullanarak DNA onarımı alanında yaptığı çalışmaları açıklamaktadır.”

Örnek 1: Soluk Mavi Nokta

1990 yılında, Voyager I uzay gemisi dünyadan 6 Milyar Kilometre uzakta iken, güneş sistemine ait gezegenleri içeren Aile Fotoğrafları adı verilen bir dizi fotoğraf çekti. Dizinin son fotoğrafı, o zamanlar NASA'da görevli olan ünlü astronom Carl Sagan'ın isteği üzerine çekilmişti. Dünyayı, uçsuz bucaksız uzayın derinliklerinde 0.12 piksel büyüklüğünde küçücük bir nokta olarak gösteren bu fotoğraf soluk Mavi Nokta ismi verildi. Dünyamızın şimdiye kadar en uzaktan çekilmiş bu fotoğrafını, Carl Sagan'ın yorumuyla okuyalım:

“Şu noktaya tekrar bakın. Orası evimiz. O biziz. Sevdiğiniz ve tanıdığınız, adını duyduğunuz, yaşayan ve ölmüş olan herkes onun üzerinde bulunuyor. Evrenin sonsuzluğu karşısında dünya çok küçük bir sahne. .” (Sagan, 2000, 1)

Örnek 2: Cern ve Tanrı Parçacığı Deneyi

CERN'de yürütülen araştırmaların esas amacı maddenin yapısını ve maddeyi bir arada tutan kuvvetleri anlamaktır. İnsanlığın asırlardır yürüttüğü maddenin yapısını anlamak amaçlı büyük faaliyetin modern altyapısı parçacık hızlandırıcılarıdır. Bu bağlamda CERN, temel bilim araştırmalarının yanında, yarının teknolojilerini geliştirmekte de çok önemli bir rol oynamaktadır.

Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (Cern) bilim adamları, elde ettikleri verilerin, Higgs Bozonu'nun varlığını kanıtladığına artık emin olduklarını belirtti.

12 milyar yıl önce evrenin doğumuna yol açtığına inanılan Büyük Patlama ortamını yaratmayı amaçlayan 10 milyar dolar tutarındaki deney sırasında proton ışınları, 27 kilometrelik tüneli ışık hızıyla geçerek birbiriyle çarpıştırılıyordu.

Varlığı uzun zamandan beri tartışılan atomaltı parçacığının, maddelerin nasıl kütle kazandığına açıklık getirmesi bekleniyor. Maddelerin nasıl kütle kazandığı konusu, fiziğin kayıp köşe taşı olarak niteleniyor (Higgs ve Cern, 2018).

Örnek 3: Nobel Ödüllü Türk Bilim İnsanı Aziz Sancar.

1946 yılında Mardin'in Savur ilçesinde doğan Aziz Sancar, lisenin sonuna kadar eğitim hayatını Mardin'de tamamladı. 1963 yılında

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne başlayan bilim insanı, 1969'da bölüm birincisi olarak mezun oldu.

Aziz Sancar bilimsel çalışma ve araştırmalarını, 1997 yılından beri Amerika Birleşik Devletleri Kuzey Carolina-Chapel Hill'de Kuzey Carolina Üniversitesi Biyokimya ve Biyofizik Bölümü'nde sürdürmektedir, DNA'nın onarılması ile ilgili yaptığı çalışmalardan ötürü Aziz Sancar nükleotid kesim onarımıyla ilgili buluşlar yapmıştır.

Aziz Sancar, başarılarını Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürk devrimlerine borçlu olduğunu söyleyerek aldığı Nobel ödülü, madalyası ve sertifikasını Anıtkabir'e teslim etmiştir (Teknonce Bilim, 2018, 1). Verilen üç örnek Bilim ve Teknolojiye bağlı olarak bilgi birikiminin geldiği noktayı açıklamaktadır.

Bilginin Eğitimdeki Yeri

Bilginin eğitimdeki yerine geçmeden önce bilgiyi tanımlamak gerekir.

Bugün bilgi dediğimizde aklımıza gelen ilk sözcükler Veri (data), “information” karşılığı enformasyon, “knowledge” karşılığı olarak da bilgi sözcükleridir. Buna bilimsel bilgiyi de eklemek gerekir.

Veri (data): İşlenmemiş, düzenlenmemiş ham gerçekliktir. Bilginin kaynağıdır. Bilgi (Enformasyon) (Information): İnsanların akıl ya da gözlem yoluyla elde edip, doğru olarak kabul ettikleri bildirimdir. Bilginin alınması ve verilmesi bilinçli yapılır.

Bilgi (Knowledge): Kişinin bilinciyle ilgilidir. Bilme sürecindeki bir üst basamaktır ve bireysel bilginin oluşmasını sağlar. Kesin değildir. Zamana, çevreye göre değişebilir.

Bilimsel bilgi, bilimsel yöntemler ile elde edilen bilgidir. Bilimsel yöntem akıl, deney ve gözleme dayalıdır. Bir bilginin bilimsel olmasının ölçütü yöntemsel olmasıdır. Bilimsel bilgi objektif, sistemli, tutarlı ve eleştiriye açık bilgidir. (BBY103 Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri, 2010; Burke, 2018)

Bilgiyle ilgili kademeli sınıflandırmalardan bir diğeri şöyledir: veri, enformasyon, bilgi (knowledge), bilgelik (wisdom). Yaratıcı ve üretken bilgi sadece bilgi (knowledge) ve bilgelik (wisdom) basamaklarında ortaya çıkmaktadır. Bütün keşifler ve buluşlar özellikle bilgelik basamağında gerçekleşmektedir (Tedmem, 2015,19).

Enformasyon, bilgi ve bilimsel bilginin adlarını tek tek tekrarlamak yerine bunların tümüne birden bilgi denilecektir.

İnsanoğlunun imgeler, simgeler ve çeşitli diller aracılığı ile kavrayabildiği olgu, gerçek, yapı ve işlerin tümüne birden bilgi adı verilir. (Güvenç, 1995, 177)

Bilgi, karşılaştığımız durumları irdelemek, anlamak; kendimizi anlatmak; durumun gerektirdiği eylemlerde bulunmak için kullandığımız edinilmiş düşüncelerdir (Başaran, Çingir, 2013, 195).

Yaşamakta olduğumuz çağ bir bakıma bilginin gücünün ve ürünlerinin yaşamın her alanında derinliğine hissedildiği bir çağdır. Bilgi patlaması karşısında ders programlarının her yıl değişmesi çağın bir zorunluluğu olmuştur. Hızla gelişen ve değişen bilgilerin çeşitli elektronik yöntem ve araçlarla depolanması mümkün hale gelmiştir. ‘ Bilgi patlaması’ olgusu karşısında okullarda verilen öğretim yetersiz kalmaktadır. Eleştirel ve yaratıcı düşünce, ezberlemeden daha önemli olmuştur. Yaşam boyu eğitim artık zorunluluktur. Bilginin aktarılması eğitimin temel bir işlevidir. Ancak hızla değişen ve gelişen ‘ bilgi, ‘ karşısında bu işlev yeniden değerlendirilmek durumundadır. Bilgi, temelde anlamanın olduğu bilgidir. Anlama bilginin ilerlemesinde bir tür araç olmaktadır; yeni buluşlara yol açmaktadır. Anlama, bilgiyi nasıl yapılaştıracığımızı bilmeyi içerir; parçaları nasıl birbirine bağlayacağımızı, bilgi parçacıklarını bir diğeriyle nasıl ilişkilendireceğimizi içerir. Gerçek anlamıyla öğretim bilginin aktarılması, kazandırılmasıdır. Nitelikli öğretim temelde anlamanın olduğu bilginin kazandırılmasıyla mümkün olabilir (Büyükdüvenci, 1991, 32).

Eğitim sistemi bilgi aktarır. Kendi başımıza deneyerek elde etmeye çalıştığımızda çok uzun yıllar alacak olan bilgiyi, beceriyi, kısa sürede bize kazandırmak için uğraşır. Geçmiş kuşakların ömürlerini harcayarak edindikleri bilgi ve beceri birikimini, kısa sürede, düzenli bir biçimde, eğitilerek kazanırız. İnsanlık, öğrenme ve araştırma yoluyla kendine ve içinde yaşadığı evrene ilişkin şimdiki bilgi birikimini oluşturmuştur. Bu üründen yararlanmamız ve bunları sorunlarımızı çözmek için kullanmamız, yeterliğimize bağlıdır. Bu yeterliğimizi gösteren yöntem, öğrenmeyi öğrenmektir; başka bir deyişle bilginin kaynağına ulaşarak bilimsel yöntemleri kullanabilmektir. Bilgi edinmeden düşünmek olanaksızdır (Başaran, Çingir, 2013, 35).

Durum böyle iken eğitim sistemimizin bilgi kullanımı ve buna bağlı olarak okul kütüphanelerinden yararlanma konularında hiçbir zaman bitmeyen sorunları vardır.

Bu sorunların ortak noktaları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Eğitim sistemi bilgi yüklemeye dayalı ve ezbercidir.

Eğitimde sınav araç olmaktan çok amaç olmuştur.

Eğitim, öğrencileri yaşama hazırlamamakta, yaşamla örtüşmemektedir.

Öğrenciler öğrendiklerini yaşantılarında kullanmamaktadırlar.

Bu eğitim sistemi içerisinde öğrenciye eleştirel düşünme becerisi ile kendini ifade etme becerisini kazandırmayan, sorgulayıcı değil söyleneni kabul etmeyi içeren eğitim olanakları verilmekte, ülke ve dünya sorunlarına ilgisiz, duyarsız öğrenci yetiştirilmektedir (Summak, 2000, 291-311; Yükseler, 2001,17; Eskicumalı, 2003, 1-6; TÜBİTAK, 2005, 1-2, Zeylan, 2007, 184; Oktay, 2010, 2-4).

Okullar, bilgilerin ezberletilmesi üzerinde odaklaşmaktan vazgeçip bilginin nasıl bulunacağı ve nasıl kullanılacağı üzerinde daha çok vurgu yapmalıdır (Aydın, 2006, 11). Aynı derecede önemli bir diğer nokta ise sunulan eğitimin “kalitesidir”. Eğitim sisteminin öğrenmeyi öğrenen, bilgi üretip yayabilen, araştıran, sorgulayan, eleştirel bakabilen, ulusal ve evrensel değerleri uzlaştırabilen, vizyonu olan, stratejik düşünebilen bireyler yetiştirecek yapıda örgütlenmesi gerekmektedir (Balcı, Ali ve diğerleri, 2007,148). Programlar, araştırmacı ruh ve kimliğin yetişmesine imkan tanıyacak bir içeriğe kavuşturulmalıdır. Zira öğrenmeyi öğrenmek okulda öğretilen şeylerden çok daha önemlidir. Bilgiler çok kısa sürede hızla işlevini yitirebilmektedir. Düşünmenin, araştırmanın, sorgulama ve çalışmanın yeni yol ve yöntemlerini öğrenmenin değeri ise sonsuzdur (Doğan, 2004, s. 41).

Türkiye’de devlet okullarının kalite ve niteliğinin düşmekte olduğu, bu okullarda eğitim ve öğretimin giderek etkisizleştiği, öğrencinin, çevrenin ve velinin beklentilerini karşılamaktan uzaklaştığı sıklıkla dile getirilen sorunlar arasındadır (Satici, Kuru ve Arslan, 2006, s. 16).

Okullarda bilgi hizmeti verecek yer okul kütüphaneleridir. Fakat günümüzde devlet okullarında kütüphane değil kitaplarla dolu odalar vardır. Onlar da günün çoğu zamanı kapalıdır. Bu okullarda bilgi hizmeti verecek kütüphaneci yoktur

Yıllardır “yeniden yapılanma” süreci yaşayan ve bu nedenle çok yönlü bir “bilgi sorunu” karşısında kalmış ülkemizde, okul kütüphanesinin özel bir boyutu bulunmaktadır. Verilen eğitim öğrencilerde bilgiyi, yaşam biçimi ya da kişilik oluşumunun bir parçası yapamamaktadır (Soysal, 1998, s. 181).

Bunun nedenlerinden birisi, Türkiye’de kültür, eğitim ve bilim politikalarının olmayışıdır. Bilindiği gibi, Okul, “birey”e belli amaçlarla bilgi ve beceri kazandırılan yerdir. Günümüz öğrencisi, okulda yoğun ve dizgesel bir bilgi yığını ile yüz yüzedir. Çünkü bilginin giderek daha çok gereksinildiği bir süreçten geçiyoruz. Böyle bir süreçte Türkiye’nin yaşam gücü, bilgiye bakış açısı o’nun her an gereksinim duyulması ve kullanılmasına bağlı olmaktadır.

Bunun sağlanması için okullarda beş ögeyi sağlamak gerekmektedir (Soysal, 1998, 181).

1. Kütüphanesiz bir eğitim düşünemeyen buna bağlı olarak eğitimi ciddiye alan bir okul yöneticisi,
2. Kütüphaneyi, eğitimin yöneldiği genel/özel ilke ve amaçlar uyarınca, düzenli bir kaynak ve rehberlik merkezi; sonuçta okulun bütünleyicisi kılacak ders programları,
3. Kütüphane’nin okul içindeki konum ve örgütlenişini belirleyici yönetmelik,
4. Eğitim’e kütüphane aracılığıyla daha zengin bir içerik ve etki kazandıracak öğretmen,
5. Gereksinim duyulan bilgiyi sağlayacak, yukardaki maddelerin iletişimini sağlayacak, üniversitelerin Bilgi Belge Yönetimi bölümü mezunu Kütüphaneci (Soysal, 1998, 182).

Ülkemizde bazı özel okulların dünyadaki gelişmeleri yakından izledikleri ve yeni eğitim yaklaşımlarını kısa sürede bünyelerine uyarladıkları görülmektedir. Eğitim-öğretimin geliştirilmesinde örnek uygulamaları olan özel okullarımız mevcuttur. Yazımıza uygun örnek: Uluslararası Bakalorya Diploma Programıdır (UBDP).

Dünyada her geçen gün artan oranda kabul gören, adeta evrensel bir eğitim ölçüsü olarak kabul edilmeye başlanan Uluslararası Bakalorya Örgütü’nün (UBÖ) geliştirip uygulamaya koyduğu Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP) ; akademik anlamda nitelikli, uluslararası standartlara sahip olduğu ve öğrenci merkezli eğitim uyguladığı için dünyanın en geçerli programlarından biridir.

UBDP, araştıran, sorgulayan, eleştirel düşünen, sorun çözme becerilerine sahip ve bu sayede kültürlerarası anlayış ve saygı çerçevesinde daha iyi, barış dolu dünya yaratmaya yardımcı olacak genç insanlar yetiştirmeyi amaç edinmiştir. Dünyada uygulandığı okullara kazandırdığı saygınlık, okul başarısında artış

ve nitelikli eğitimi ile her geçen gün daha çok kabul gören UBDP ülkemizde de çoğu özel okul ve bir sosyal bilimler lisesinde uygulanmaktadır.

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP)

UBDP: Ortaöğretimin son iki yılındaki öğrenciler için lise programı (Diploma Programme, DP). Bu programa katılan öğrenciler bağımsız çalışabilen, olayları değişik açılardan görebilen, eleştirel düşünen, uluslararası bakış açısına sahip, okulda öğrendikleri ile dış dünyadaki gerçekleri birleştirebilen ve ezberci yaklaşım yerine araştırmacı, soran, sorgulayan; neyi, ne için öğrendiğini bilen bireyler olarak yetiştirilirler.

Modelin özü Bilgi Kuramı dersi, Uzun Tez ve Yaratıcılık-Etkinlik-Hizmet'ten oluşmaktadır. Disiplinlerarası Bilgi Kuramı dersi, bilginin doğasının incelenmesi sayesinde bütün disiplinler arasında, diğer kültürel perspektiflere saygıyı teşvik ederek, bir tutarlılık oluşturmak amacıyla düzenlenmiştir.

Dört bin kelimeyle sınırlı uzun tez ise, öğrenciye özel bir ilgi alanını inceleme fırsatı vermekte ve onu bağımsız araştırma ve yazma yetenekleriyle tanıştırmaktadır.

Yaratıcılık-Etkinlik-Hizmet ise öğrencilerin sanatsal faaliyet ve spor etkinlikleri ile sosyal/ kamusal faaliyetlere katılmalarını sağlamakta, dolayısıyla okul dışındaki yaşamı tanımlarını ve takdir etmelerini sağlamaktadır (UBDP, 2018, www.ibo.org).

Sonuç

Günümüzde dünyada bilginin geldiği ve kullanıldığı aşama ile ülkemizin bilgiyi kullanma, geliştirme arasındaki fark yadsınamaz. Bu durumu, ülkemizde verilen, ezbere dayanan, eğitimin sisteminde yer alan öğrencilerin, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) sonuçlarına bakarak değerlendirebiliriz. En son yapılan PISA sonuçlarına göre ülkemiz öğrencileri, altmış beş ülke arasında ellinci sırada yer almaktadır. Bu da öğrencilerimizin, okuma, anlama, düşünme, sorun çözme, akıl yürütme, öğrendiklerini yaşamlarında kullanma becerilerinin düşük olduğunu göstermektedir. Bu değerlendirme sisteminde ilk sırada yer alan ülkeler, Örn: Finlandiya, Güney Kore, Singapur çok hızlı gelişen ülkelerdir.

Bugün elektronik teknoloji sayesinde aradığımız bir habere çok hızlı ulaşmak mümkündür ama o haberdeki bilgiyi anlayacak, yorumlayacak bilgi

birikiminiz yoksa esas olan bilgilenme aşaması her zaman eksik kalacaktır. Bilginin öneminin farkında olan toplumlar ulaştıkları bilgi birikimini ve bunu eğitime yansıtarak, çağın gerektirdiği insan gücü ile dünyayı yönetmektedir. Bizim gibi gelişmekte olan ülkeler ise bilgi toplumlarının ürettiklerini alarak, tüketerek, taklit ederek yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Bilginin ezberletildiği geleneksel eğitim sistemlerinin zamanı geçmiştir. Hızla değişen ve gelişen bilginin bilincinde olan, bilgiyi yaşam biçimi olarak benimsemiş, bunu sisteme yansıtacak anlayıştaki eğitim çalışanlarına ve eğitim kurumlarına ihtiyaç vardır. Bilginin yaşam boyu eğitim boyutuna taşınacak, değişecek gereksinimlere yanıt verecek bir eğitim olabilmesi için; eğitim kurumlarının geleneksel yapılanma biçimlerini değiştirmeleri gerekmektedir. Eğitim sistemi değişen ihtiyaçlar karşısında hızlı davranabilen bir niteliğe kavuşturulmalıdır.

Bilgi toplumu olmak ve bireylerin bilgiyi kullanmalarını sağlamak; bilginin ezberletilerek unutulduğu değil, bireylerin okuyarak, araştırarak, öğrendikleri bilgiyi yaşamlarında kullanarak, sorgulayıp yeni bilgiler ürettiği eğitim sistemleriyle olanaklıdır. Bilgiyi kullanmak, bilgi toplumu olmak ülkemizin temel hedefi olmalıdır yoksa başka bir yüzyılı beklemesi gerekebilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, İ. (18.09.2006). Eğitim Bilgiden İbarettir Değildir, Radikal, 11. “Aziz Sancar Neyi İcat Etmiştir? Aziz Sancar’ın Hayatı ve Çalışmaları. Teknonce Bilim.(Yayınlanma Tarihi: 08.01.2018.)
- Balcı, A. Aydın, İ. Yılmaz, K. Memduhoğlu, H.B, Apaydın, Ç. (2007). Türk Eğitim Sisteminde İlköğretimin Yönetimi Ve Denetimi: Mevcut Durum Ve Yeni Perspektifler. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, Ankara:TED
- Başaran, İ. E; Çingir,Ş. (2013). “Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi”, 4.Bs. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Baysal, J. (1987) “Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar Araçlar Yöntemler.”2.bs.(İstanbul Üniversitesi edebiyat yayınları Rektörlük yayın No:2933; Kütüphanecilik Bölümü No:3) “Bilgi ve Bilginin Oluşum Süreci.” (2010). BBY103 Bilgi Kaynakları ve Hizmetleri I.
- Burke, P. (2018). Bilgi Tarihi Nedir? Türkçesi: T. Sivrikaya. İstanbul: Işık yayınları.

- Büyükdüvenci, S. (1991). "Nitelikli Eğitim Sorunu." Özel Kültür Okulları Eğitim-Araştırma-Geliştirme Merkezi: Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu Eğitimde Nitelik Geliştirme, 13-14 Nisan.
- Cadoux, C.J. (2003). "İlkçağ'da İzmir: Kentin En Eski Çağlardan M.S. 324'e Kadar Tarihi. (B.Umar, Çev.) İstanbul; İletişim.
- Dinçol, A. (2003). "Hititlerin Kimlik Sorunları, Toplumsal Tarih, 113.
- Doğan, İ. (2004). "Toplum ve Eğitim." Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Göktürk, A. (2000). "Sözün Ötesi: Bütün yapıtları.2.bs. İst. YKY.
- Güvenç, B. (1995). "Kültür ve Demokrasi." Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Higgs ve Cern- Büyük Patlamadan Higgs Bozonuna, LHC'nin serüveni. (2018).Yazarlar: Kolektif. İstanbul: Alfa yayınları.
- Martino, S.de. (2006). "Hititler." Ankara: Dost Kitabevi.
- McGarry, K.J. (1977). "Communication Knowledge and The Librarian" London:Bingley.
- Radt, W. (2006). "Pergamon: Antik Bir Kentin Tarihi ve Yapıları (S.Tamer, Çev., E.Steiner, Foto.) İstanbul: YKY.
- Satıcı, A. Kuru, M. Arslan, H. (2006). Devlet ve Özel İlköğretim Okullarının Etkililiğinin Araştırılması. Eğitim ve Bilim, 31,(142), 15-25.
- Sagan, K. (2012). "Soluk Mavi Nokta" www.açıkbilim .com
- Seeher, J. (2003). "The Cuneiform Tablet Archives and Libraries of Hattusha. Ancient Libraries in Anatolia, The 24th Annual Conference Libraries and Education in The Networked Information Environment, June 2-5 2003, Ankara, Turkey.
- Soysal, Ö. (1997). "Türk Kütüphaneciliği: Bilginin Yazgısı."Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Summak, A. E. (2000). Gençler Burada Gelecek Nerede? : Lise Gençliğinin 2020 Yılına İlişkin Algıları. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 22, 291-311 TED 80.Yıl Uluslararası Eğitim Forumu “ Eğitim Hakkı Ve Gelecek Perspektifleri.” (2008). TED: Ankara.

Şirin, S, R.(2018).” Genç Nüfusumuz Hızla Yaşlanıyor” Hürriyet. 20,05.

Şirin, S, R. (2015). Yol Ayrımındaki Türkiye Ya Özgürlük Ya Sefalet. İstanbul: Doğan.

Tübitak (2005). Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç Raporu ve Strateji Belgesi. Ankara: Tübitak.

UBDP ile bilgiler www.ibo.org.tr adresinden 4.09.2018 tarihinde alınmıştır.

Ulusal Eğitim Programı 2015-2022 (2015). Türk Eğitim Derneği, Ankara: Tedmem.

Yılmaz, B. (2007). “İlkçağ Anadolu Uygarlıklarında Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapı Bağlamında Kütüphane/ Arşiv Kurumu” (Yay.haz: S.Kurbanoglu, Y.Tonta, ve U.Al.) Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu 26-24 Ekim Bildiriler. Ankara; H.Ü.Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

21.Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi (2010). Yayıma Hazırlayanlar: Oğuz, O; Oktay, A; Ayhan Halis. 2.bs. Ankara: Pegem A.

Yükseler, A. (2001). Sorgulasak mı, Veya Nasıl Sorgulasak ? Cumhuriyet. Bilim Teknik, 764, 17.

Zeylan, U. S. Editör. (2007). Eğitimin Değeri ve Gençlik. Bilgi Üniversitesi: İstanbul.